

Βρυξέλλες, 20 Απριλίου 2023
(OR. en, pl)

Διοργανικός φάκελος:
2021/0211/A(COD)

8359/23
ADD 1

CODEC 624
CLIMA 200
ENV 383
ENER 192
TRANS 148
COMPET 339
ECOFIN 350

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΗΜΕΙΟΥ «Α»

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Συμβούλιο
Θέμα:	Σχέδιο ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Ένωσης και της απόφασης (ΕΕ) 2015/1814 σχετικά με τη θέσπιση και τη λειτουργία αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς όσον αφορά το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου (πρώτη ανάγνωση) – Έκδοση της νομοθετικής πράξης = Δηλώσεις

Δήλωση της Λιθουανίας

Η Λιθουανία προσυπογράφει το τελικό συμβιβαστικό κείμενο που αφορά την τροποποίηση της οδηγίας για το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ (ΣΕΔΕ).

Η Λιθουανία συμφωνεί ότι απαιτούνται υψηλότερες φιλοδοξίες μετριασμού των αερίων του θερμοκηπίου ώστε να επιτευχθεί ο μακροπρόθεσμος στόχος για κλιματική ουδετερότητα. Το ενισχυμένο ΣΕΔΕ της ΕΕ, το οποίο επεκτείνεται σε νέους τομείς, αποτελεί αποτελεσματικό εργαλείο για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η επέκταση του ΣΕΔΕ της ΕΕ στις μεταφορές, τα κτίρια και άλλους τομείς είναι ένα μέσο που αναμένεται να εξασφαλίσει εναρμονισμένη προσέγγιση σε επίπεδο ΕΕ για τον μετριασμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου εκτός ΣΕΔΕ, ιδίως στον τομέα των μεταφορών. Ωστόσο, συνεπάγεται επίσης πρόσθετες κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις και οι πλέον δυσμενείς επιπτώσεις θα βαρύνουν τα κράτη μέλη με χαμηλότερο ΑΕΠ και τα υψηλότερα ποσοστά ενεργειακής φτώχειας.

Στο πλαίσιο αυτό, η Λιθουανία εκφράζει την ικανοποίησή της για τη σύσταση του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα, ως εργαλείου που θα μετριάσει τις δυσμενείς κοινωνικές επιπτώσεις του προτεινόμενου ΣΕΔΕ της ΕΕ για τα κτίρια και τις οδικές μεταφορές (ΣΕΔΕ ΚΟΜ) στα ευάλωτα νοικοκυριά, τις πολύ μικρές επιχειρήσεις και τους χρήστες των μεταφορών, μέσω μέτρων και επενδύσεων, καθώς και προσωρινής άμεσης εισοδηματικής στήριξης. Έχει ζωτική σημασία να διασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη με χαμηλότερο ΑΕΠ που πλήττονται περισσότερο από ενεργειακή φτώχεια θα είναι σε θέση να ανακτούν τουλάχιστον τις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ ΚΟΜ μέσω του πλειστηριασμού των δικαιωμάτων και του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα.

Η Λιθουανία εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα θα συσταθεί με καθορισμένο μέγεθος, χωρίς καμία δυνατότητα δυναμικής αύξησης του μεγέθους του, παράλληλα με την αύξηση της τιμής των δικαιωμάτων (ιδίως άνω των 55 EUR), ώστε να αντιδρά επαρκώς στις αλλαγές του κόστους με το οποίο επιβαρύνονται οι καταναλωτές.

Είναι επίσης λυπηρό το γεγονός ότι ο μηχανισμός ρύθμισης των τιμών που θεσπίστηκε για τα δικαιώματα μπορεί να μην παρέχει αποτελεσματικά προβλεψιμότητα της τιμής του άνθρακα για μεγαλύτερο διάστημα, δεδομένου ότι έχει οριστεί μόνο για τα έτη 2028 και 2029 (άρθρο 30η της τροποποιημένης οδηγίας 2003/87/ΕΚ).

Δήλωση της Ουγγαρίας

Η Ουγγαρία υποστηρίζει και είναι σταθερά προσηλωμένη στη μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα και στην υιοθέτηση αποτελεσματικών μέτρων μετριασμού. Συμφωνούμε με την άποψη ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να παραμείνει φιλόδοξη, αλλά πρέπει να δράσουμε με υπευθυνότητα. Ταυτόχρονα, πρέπει να διασφαλίσουμε ότι η ενέργεια παρέχεται σε τιμή προσιτή για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, προκειμένου να διατηρηθεί η στήριξη του κόσμου σε μια δίκαιη και χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς πράσινη μετάβαση.

Εκφράζουμε την ανησυχία μας για το γεγονός ότι το ΣΕΔΕ ΚΟΜ θα επιβαρύνει υπερβολικά τα ευρωπαϊκά νοικοκυριά και θα υπονομεύσει την ανταγωνιστικότητα των οικονομιών μας, ιδίως στα κράτη μέλη με χαμηλότερο εισόδημα, τα περισσότερα εκ των οποίων είναι πιο εκτεθειμένα στις επιπτώσεις των σημερινών κρίσεων, ενώ τα μέτρα αυτά δεν θα συμβάλουν σημαντικά στις προσπάθειες της ΕΕ για μείωση των εκπομπών.

Πιστεύουμε πως η παρούσα στιγμή, κατά την οποία βρίσκεται σε εξέλιξη μια παγκόσμια ενεργειακή κρίση, συνεχίζεται η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και επικρατεί αυξανόμενος πληθωρισμός και αβεβαιότητα σε ολόκληρη την Ευρώπη, δεν είναι κατάλληλη για τη θέσπιση μέτρων τα οποία θα επιδεινώσουν περαιτέρω τη ζωή των πλέον ευάλωτων νοικοκυριών, θα αυξήσουν ενδεχομένως την ενεργειακή φτώχεια και κρύβουν τον κίνδυνο να υπονομεύσουν την εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων και τη στήριξη της δράσης για το κλίμα. Ως εκ τούτου, η Ουγγαρία δεν μπορεί να αποδεχθεί μια απόφαση που θα αναγκάσει τους πολίτες να πληρώσουν περισσότερα λόγω της θέσπισης ενιαίας τιμής του άνθρακα σε επίπεδο ΕΕ.

Δήλωση της Πολωνίας

Κατά την άποψη της Πολωνίας, το σύστημα ΣΕΔΕ της ΕΕ χρειάζεται ριζική μεταρρύθμιση, αλλά σημαντικό μέρος των τροποποιήσεων που εισάγονται στην οδηγία δεν κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση ή είναι ανεπαρκείς. Οι προτεινόμενες αλλαγές επιδεινώνουν τα διαρθρωτικά προβλήματα του συστήματος εμπορίας εκπομπών σε επίπεδο ΕΕ χωρίς να παρέχουν τις απαιτούμενες λύσεις.

Κατ' αρχάς πρέπει να επισημανθούν δύο σημεία. Πρώτον, υπάρχει ανάγκη για έναν αποτελεσματικό και αξιόπιστο μηχανισμό ρύθμισης της τιμής των δικαιωμάτων. Οι προτεινόμενες λύσεις είναι ανεπαρκείς και επηρεάζουν αρνητικά τις τιμές της ενέργειας στην ΕΕ και την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας. Στην Πολωνία, το κόστος των δικαιωμάτων μπορεί να αντιπροσωπεύει έως και το 40 % της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας και το 55 % του κόστους της τηλεθέρμανσης. Αυτό είναι απαράδεκτο και μη βιώσιμο. Αποτελεί τεράστια οικονομική επιβάρυνση για τα νοικοκυριά και εμπόδιο για τις επιχειρήσεις σε ό,τι αφορά τον εκσυγχρονισμό και τις φιλικές προς το περιβάλλον επενδύσεις, καθώς τα κονδύλια που προγραμματίζονται για τον σκοπό αυτό δαπανώνται για την αγορά δικαιωμάτων. Ως εκ τούτου, στη σημερινή του μορφή, το ΣΕΔΕ της ΕΕ στην πραγματικότητα επιβραδύνει την ενεργειακή μετάβαση. Στη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, η Πολωνία διατύπωσε εποικοδομητικές προτάσεις για πιθανές βελτιώσεις του ΣΕΔΕ της ΕΕ και παραμένει ανοικτή σε συζήτηση του θέματος.

Δεύτερον, η συμπερίληψη των νοικοκυριών στο ΣΕΔΕ θα πρέπει να αξιολογηθεί σαφώς αρνητικά. Τα νοικοκυριά υποφέρουν ήδη από τις υψηλές τιμές για τα δικαιώματα εκπομπής του ΣΕΔΕ της ΕΕ και τώρα θα έρθουν αντιμέτωπα με αυξημένο κόστος θέρμανσης και μετακινήσεις. Κινητήρια δύναμη της νέας αγοράς θα είναι η αγορά δικαιωμάτων για τα πιο ρυπογόνα καύσιμα, τα οποία χρησιμοποιούνται από τα φτωχότερα νοικοκυριά. Αυτά θα επωμιστούν το βάρος αυτού του συστήματος, το οποίο βαθιάίνει το κοινωνικό χάσμα και αντιτίθεται ευθέως στις αρχές της δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης. Η στέρηση κονδυλίων από τα νοικοκυριά δεν οδηγεί σε σταδιακή ενεργειακή μετάβαση, αλλά σε ενεργειακή φτώχεια. Το νέο Ταμείο δεν θα αντισταθμίσει τις αρνητικές επιπτώσεις των αλλαγών στην πολωνική κοινωνία, η οποία αντιπροσωπεύει το 87 % των κατοικιών που θερμαίνονται με άνθρακα στην ΕΕ. Για τον λόγο αυτόν δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε σε μια νέα αγορά δικαιωμάτων που περιλαμβάνει τα νοικοκυριά.

Πέραν τούτου, δεδομένου του αντίκτυπου του προτεινόμενου κανονισμού στο ενεργειακό μείγμα των κρατών μελών και των επακόλουθων αρνητικών κοινωνικών επιπτώσεων, κατά την άποψη της Πολωνίας η νομική βάση για την προτεινόμενη πράξη θα πρέπει να είναι το άρθρο 192 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η Πολωνία δεν μπορεί να υποστηρίξει το σχέδιο που παρουσιάστηκε, καθώς δεν βλέπουμε κατάλληλες λύσεις στα προβλήματα που επισημάνθηκαν παραπάνω.

Η Πολωνία υπενθυμίζει επίσης την αρνητική της θέση για το σύνολο της δέσμης μέτρων προσαρμογής στον στόχο του 55 % («Fit for 55»), η οποία θέτει μη ρεαλιστικούς στόχους και φιλοδοξίες και επηρεάζει σημαντικά το ενεργειακό μείγμα των κρατών μελών. Κατά την άποψη της Πολωνίας, το μεγαλύτερο μέρος της δέσμης αντιμετωπίζεται βάσει εσφαλμένης νομικής βάσης, γεγονός που δημιουργεί επικίνδυνο προηγούμενο.

Δήλωση της Σλοβακίας

Κατ' αρχάς, η Σλοβακική Δημοκρατία επιθυμεί να ευχαριστήσει τις Προεδρίες του Συμβουλίου και την Επιτροπή για την αποφασιστικότητά τους και το έργο τους όσον αφορά τη νομοθετική δέσμη «Fit for 55». Η Σλοβακική Δημοκρατία παραμένει προσηλωμένη στην αυξημένη φιλοδοξία, καθώς έχουμε συμφωνήσει από κοινού να μειώσουμε τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030 και να επιτύχουμε κλιματική ουδετερότητα έως το 2050.

Η εφαρμογή της νομοθετικής δέσμης «Fit for 55» θα αποτελέσει κεντρικό θέμα στο εγγύς μέλλον. Ως εκ τούτου, θεωρούμε εξαιρετικά σημαντικό να επιστήσουμε την προσοχή στις προθεσμίες για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο. Ο χρόνος που παρέχεται δεν επαρκεί και δεν έχουν ληφθεί υπόψη οι εθνικοί νομοθετικοί κανόνες. Ειδικότερα, η εισαγωγή ενός νέου συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών για τα κτίρια, τις οδικές μεταφορές και άλλους τομείς αυξάνει σε τεράστιο βαθμό τον διοικητικό φόρτο και ενισχύει την πολυπλοκότητα ολόκληρου του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής. Η κατανομή των ρυθμιζόμενων οντοτήτων του νέου συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής όσον αφορά τη διοικητική διαίρεση και τον αριθμό τους, ο οποίος στην περίπτωση της Σλοβακικής Δημοκρατίας είναι έως και δέκα φορές μεγαλύτερος από τον αριθμό των σταθερών εγκαταστάσεων στο τρέχον σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής, απαιτεί αυστηρή εφαρμογή. Οι προθεσμίες για τη μεταφορά δεν λαμβάνουν καθόλου υπόψη το γεγονός αυτό. Αντιθέτως, η προθεσμία για τη μεταφορά είναι ασυνήθιστα σύντομη. Επιπλέον, η αναθεώρηση του ισχύοντος συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής μεταβάλλει επίσης το σύστημα για τις σταθερές εγκαταστάσεις, την αεροπορία και ενσωματώνει τις θαλάσσιες μεταφορές.

Η Σλοβακική Δημοκρατία θα ήθελε να επισημάνει ότι υπάρχει σημαντικός κίνδυνος να μην καταφέρει να μεταφέρει την οδηγία για το ΣΕΔΕ εντός της καθορισμένης προθεσμίας. Για τους προαναφερθέντες λόγους, θα θέλαμε να ζητήσουμε από την Επιτροπή να λάβει υπόψη τα γεγονότα αυτά.

Δηλώσεις της Επιτροπής

Δήλωση 1

Προκειμένου να ενισχυθεί περαιτέρω η ακεραιότητα και η διαφάνεια της ευρωπαϊκής αγοράς ανθρακούχων εκπομπών, η Επιτροπή θα εισαγάγει αλλαγές στις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που διέπουν τον πλειστηριασμό δικαιωμάτων εκπομπής και τη λειτουργία του ενωσιακού μητρώου, με σκοπό τη βελτίωση των εκθέσεων που υποβάλλονται βάσει κανονιστικών διατάξεων και της παρακολούθησης της αγοράς στην αγορά δικαιωμάτων εκπομπής και των παραγώγων τους, την προώθηση της πρόληψης και του εντοπισμού καταχρήσεων της αγοράς και τη συμβολή στη διατήρηση της εύρυθμης λειτουργίας των αγορών για δικαιώματα εκπομπής και συναφή παράγωγα.

Το άρθρο 36 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1031/2010 της Επιτροπής (κανονισμός για τους πλειστηριασμούς) θεσπίζει την υποχρέωση του χώρου πλειστηριασμών να αναφέρει τις πλήρεις και ακριβείς λεπτομέρειες κάθε συναλλαγής πλειστηριασμού στην αρμόδια εθνική αρχή που ορίζεται βάσει της οδηγίας 2014/65/ΕΕ (MiFID 2). Κατά την επικείμενη αναθεώρηση του κανονισμού για τους πλειστηριασμούς, η Επιτροπή θα προβλέπει ότι τα δεδομένα σχετικά με τους πλειστηριασμούς θα αναφέρονται επίσης απευθείας στην Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA). Αυτό θα ενισχύσει την αποτελεσματική παρακολούθηση των πλειστηριασμών δικαιωμάτων εκπομπής και των σχετικών διασυνδέσεων με τη δευτερογενή αγορά.

Το άρθρο 55 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1122 της Επιτροπής (κανονισμός για το μητρώο) προβλέπει ότι οι καθαρά διμερείς εξωχρηματιστηριακές συναλλαγές πρέπει να χαρακτηρίζονται κατά την έναρξη μεταφοράς δικαιωμάτων εκπομπής στο ενωσιακό μητρώο. Ωστόσο, ο εν λόγω χαρακτηρισμός δεν πραγματοποιείται συστηματικά από τους συμμετέχοντες στην αγορά. Η Επιτροπή θα τροποποιήσει την απαίτηση χαρακτηρισμού των καθαρά διμερών εξωχρηματιστηριακών συναλλαγών, προκειμένου να ενημερώνονται καλύτερα οι κάτοχοι λογαριασμών και να διασφαλίζεται η καλύτερη εφαρμογή της εν λόγω διάταξης. Επιπλέον, η Επιτροπή θα εφαρμόσει τεχνικές προσαρμογές στο σύστημα του ενωσιακού μητρώου, ώστε ο χαρακτηρισμός αυτός να καταστεί υποχρεωτική απαίτηση για την εκτέλεση των συναλλαγών.

Προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα των δεδομένων που διατίθενται στις ρυθμιστικές αρχές της αγοράς για τη λεγόμενη αγορά δικαιωμάτων εκπομπής άμεσης παράδοσης, η Επιτροπή θα τροποποιήσει επίσης τον κανονισμό για το μητρώο, ώστε να μπορούν οι ρυθμιστικές αρχές της αγοράς να ζητούν τακτική πρόσβαση σε δεδομένα από το ενωσιακό μητρώο. Αυτό θα επιτρέψει στις ρυθμιστικές αρχές να λαμβάνουν εγκαίρως πληροφορίες οι οποίες θα μπορούν να διασταυρώνονται με τα κανονιστικά δεδομένα που λαμβάνονται για τις αγορές παραγώγων και να παρεμβαίνουν, κατά περίπτωση, προκειμένου να διατηρηθεί η εύρυθμη λειτουργία της ευρωπαϊκής αγοράς ανθρακούχων εκπομπών.

Τέλος, η Επιτροπή θα ήθελε να υπενθυμίσει ότι, από τον Ιανουάριο του 2018, τα δικαιώματα εκπομπής ταξινομούνται ως χρηματοπιστωτικά μέσα από την οδηγία για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (MiFID2). Προηγουμένως, μόνο οι συμβάσεις παραγώγων δικαιωμάτων εκπομπής ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων της χρηματοπιστωτικής αγοράς. Στην πράξη, η ταξινόμηση αυτή δημιουργεί πολύ συγκεκριμένες υποχρεώσεις για τις οντότητες που πραγματοποιούν συναλλαγές στην ευρωπαϊκή αγορά ανθρακούχων εκπομπών.

Σύμφωνα με το άρθρο 58 της οδηγίας 2014/65/ΕΕ (MiFID2), όλοι οι συμμετέχοντες στην αγορά πρέπει να αναφέρουν σε καθημερινή βάση τον αριθμό των θέσεων που κατέχουν στην αγορά ανθρακούχων εκπομπών (αναφορά θέσης). Οι εν λόγω εκθέσεις θέσης υποβάλλονται στις σχετικές εθνικές αρμόδιες αρχές και δημοσιεύονται σε εβδομαδιαία βάση από την ΕΑΚΑΑ (ESMA).

Σύμφωνα με το άρθρο 26 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 600/2014 (MiFIR), οι συμμετέχοντες στην αγορά πρέπει επίσης να γνωστοποιούν στις εθνικές αρχές λεπτομερή στοιχεία όλων των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών τους σε δικαιώματα εκπομπής και παράγωγα αυτών, συμπεριλαμβανομένων των εξωχρηματιστηριακών συναλλαγών (υποχρέωση αναφοράς συναλλαγών). Σύμφωνα με το άρθρο 16 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 596/2014 (κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς), όλοι οι συμμετέχοντες στην αγορά υπόκεινται σε αυστηρούς κανόνες για την πρόληψη της κατάχρησης της αγοράς, συμπεριλαμβανομένης της νομικής υποχρέωσης αναφοράς κάθε ύποπτης συναλλακτικής συμπεριφοράς στις αρμόδιες χρηματοπιστωτικές αρχές.

Οι συμμετέχοντες στην αγορά πρέπει να αναφέρουν τις συναλλαγές τους σε δικαιώματα εκπομπής και παράγωγα αυτών στις σχετικές εθνικές αρμόδιες αρχές, οι οποίες είναι υπεύθυνες για την εποπτεία της αγοράς ανθρακούχων εκπομπών. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι δράσεις τους συντονίζονται από την ESMA, όπως συμβαίνει και για άλλα χρηματοπιστωτικά μέσα.

Δήλωση 2

Τα ειδικά θέματα για τον ναυτιλιακό τομέα στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων που αναφέρονται στο άρθρο 10α παράγραφος 8 θα πρέπει να διαθέσουν 20 εκατομμύρια δικαιώματα έως το 2030 στους εν λόγω τομείς, σύμφωνα με τους σχετικούς εφαρμοστέους κανόνες.

Δήλωση 3

Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα άρθρο 3δ παράγραφος 4, το άρθρο 10 παράγραφος 3 και το άρθρο 30δ παράγραφος 6 της οδηγίας 2003/87/EK δεν υποχρεώνουν τα κράτη μέλη να δεσμεύουν κονδύλια σε εθνικό επίπεδο. Η εν λόγω οδηγία καθορίζει τόσο την πηγή των εσόδων όσο και τους γενικούς σκοπούς από τους οποίους επιλέγουν τα κράτη μέλη για να χρησιμοποιήσουν τα εν λόγω έσοδα.

Η Επιτροπή επιβεβαιώνει ότι τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να δεσμεύουν τα έσοδα από τον πλειστηριασμό των δικαιωμάτων του ΣΕΔΕ, αλλά μπορούν να χρησιμοποιούν «το ισοδύναμο σε οικονομική αξία» των εν λόγω εσόδων.
